

EU's varslede karbontoll kan skade europeisk industri i arbeidet mot karbonlekkasje

EU-kommisjonen ventes å legge frem sitt forslag til Carbon Border Adjustment Mechanism (CBAM) i begynnelsen av juli 2021. Tiltaket er ment å beskytte europeisk industri mot konkurranseulempen de opplever i møte med konkurrenter fra regioner uten like offensiv klimapolitikk som i Europa. EU ser i første omgang for seg en CBAM på import av utvalgte produkter fra karbonintensive sektorer som er eksponert for internasjonal handel som sement, stål, mineralgjødsel og aluminium.

LO, Industri Energi, Fellesforbundet, Norsk Industri og NHO er bekymret for konsekvensene en slik mekanisme vil ha for norske arbeidsplasser og industriell aktivitet.

Norsk landindustri kjenner hver dag på utfordringen karbonlekkasje representerer for arbeidsplasser, næringsliv og etterlevelse av klimapolitikken. Likevel er vi bekymret over bruken av generelle og ikke treffsikre handelsbarrierer som et klimapolitisk virkemiddel, slik Europakommisjonen vurderer å foreslå. Det vil kunne utløse mottiltak fra viktige handelspartnere hvis den ikke godkjennes i WTO. Det kan ramme norske bedrifter både direkte og indirekte.

Det er kommunisert fra Europakommisjonen at CBAM kan erstatte dagens ordninger med frikvoter og CO₂-kompensasjon for industri som er definert som utsatt for karbonlekkasje. Det er særdeles viktig for norsk vannkraftbasert prosessindustri som vil få betydelig svekket konkurranseevne. Vi vil vise til at et flertall i Europaparlamentet har gått imot å fjerne ordningen med frikvoter og at CO₂ kompensasjonen er godkjent i EU frem til 2030.

Europas produksjon av jernholdige og ikke-jernholdige metaller er kraftig redusert de siste 10-15 årene til fordel for metaller fra andre land med langt høyere CO₂-intensitet. Utfordringen for europeisk produksjon er i mange tilfeller høye kraftkostnader og andre kostnadsulempen enn selve CO₂-fotavtrykket. Det er heller ikke signalisert at økte produksjonskostnader i Europa, som følge av bortfall av frikvoter og CO₂-kompensasjon, vil kompenseres. Eksport av varer ut av EU blir umulig

uten en "revers-CBAM" (eksportstøtte) som opprinnelig foreslått for å kompensere for særeuropeiske karbonkostnader.

Mens CBAM baserer seg på karboninnhold i importerte varer, baserer kompensasjonsordningen seg på CO₂-kostnader som oppstår i kraftmarkedet som følge av marginal prissetting. Vi kan ikke se at en CBAM vil skjerme norsk energiintensiv industri mot CO₂-kostnadene i den norske vannkraftprisen. Det vil kunne hindre nyetableringer og i ytterste konsekvens skyve industriell aktivitet ut av Norge, stikk i strid med intensjonen bak innføringen av CBAM. Det er bekymringsfullt hvis vi også får en ordning som kun tar hensyn til det direkte CO₂-avtrykket og ikke det indirekte. Derfor vil det være avgjørende at ordningen dekker en hel verdikjede og ikke bare isolerte deler av den.

Hvordan viktige handelspartnere vil respondere på innføringen av CBAM er uvisst. For industri der produktprisen settes i et globalt marked, vil eventuelle mottiltak paradoksalt nok *svække* europeisk industris konkurransevne i møte med de samme konkurrentene man fra EU-hold søker å beskytte dem mot.

Det finnes en rekke alternative tiltak, som vil være mulige å innføre innenfor dagens WTO-regelverk, uten å risikere å skape handelspolitiske konflikter som setter arbeidsplasser og bedrifter i fare, og samtidig et miljøeffektivt insitament for grønn omstilling.

Økt bruk av miljøstandarder, produktdeklarasjoner, miljømerking og livsyklusvurderinger er allerede på full fart inn som krav i markedet. Dette kan sammen med standarder for lavt karboninnhold ved offentlige innkjøp være et alternativ hvis en "ensidig" CBAM som indirekte skader Europas industri vurderes innført.

Dersom en CBAM innføres er det fra vårt ståsted avgjørende at norske myndigheter insisterer på at den innføres slik at den ivaretar følgende prinsipper:

- Ordningene med CO₂-kompensasjon for direkte og indirekte utslipp og frikvoter må ikke fjernes før det etableres robuste og treffsikre mekanismer for hele verdikjeden fra råmateriale til ferdig produkt som kan ivareta funksjonen disse ordningene har hatt for industrien. Fravær av slike mekanismer vil redusere norsk og europeisk industris globale konkurransevne.

- Et CBAM-design må være WTO-kompatibelt, for å beskytte mot risikoen for gjengjeldelsestiltak fra store handelspartnere som skader europeisk næringsliv og global konkurransevne.
- En CBAM må være kompatibel med EUs ETS.
- Det er avgjørende at en CBAM er basert på et åpent og verifisert system for å beregne karboninnholdet i et produkt med direkte og indirekte utslipp. Dette innebærer full transparens om opprinnelse og innhold i alle produkter fra vugge til marked, inkludert resirkulert innhold og et system for å beregne innhold og redegjøre for totale utslipp av produksjon.
- CBAM for industrien må baseres på karboninnholdet i primær- og sekundærproduksjon inkludert både direkte og indirekte CO₂-utslipp langs hele verdikjeden.
- Inntektene fra CBAM må resirkuleres til næringslivet, og finansiere bærekraftsforbedringer som støtter ambisjonene i EUs klimapolitikk, inspirert av prinsippene i Innovasjonsfondet.

Med vennlig hilsen

Peggy Hessen Følsvik

LO

Ole Erik Almlid

NHO

Frode Alfheim
Industri Energi

Stein Lier-Hansen
Norsk Industri

Jørn Eggum
Fellesforbundet